

РОЗДІЛ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇН СВІТУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУFEATURES OF PUBLIC REGULATION
OF INNOVATION-INVESTMENT ACTIVITIES OF THE WORLD COUNTRIES
IN GLOBAL DEVELOPMENT CONDITIONS

У статті розглянуто систему державного регулювання інноваційно-інвестиційною діяльністю в різних країнах світу, зокрема в Україні, в умовах глобалізації. Розкрито основні ознаки ролі держави в управлінні інноваційно-інвестиційним розвитком. Визначено місце України у світовому економічному середовищі стосовно науково-технічного та інноваційного розвитку. Запропоновано сучасні принципи реалізації державної інноваційно-інвестиційної політики. Обґрунтовано подальші напрями інноваційно-інвестиційного розвитку країн світу та необхідність державної підтримки інновацій.

Ключові слова: інновації, інноваційно-інвестиційна діяльність, державне регулювання, глобальний розвиток.

В статье рассмотрена система государственного регулирования инновационно-инвестиционной деятельности в разных странах мира, в частности в Украине, в условиях глобализации. Раскрыты основные признаки роли государства в управлении инновационно-инвестиционным развитием. Определено место Украины в мировой экономической среде касательно научно-технического и инновационного развития. Предложены современные принципы

реализации государственной инновационно-инвестиционной политики. Обоснованы дальнейшие направления инновационно-инвестиционного развития стран мира и необходимость государственной поддержки инноваций.

Ключевые слова: инновации, инновационно-инвестиционная деятельность, государственное регулирование, глобальное развитие.

The article deals with the system of state regulation of innovation and investment activity in the countries of the world, and in particular in Ukraine, in the conditions of globalization. The main features of the role of the state in management of innovation and investment development are revealed. The place of Ukraine in the world economic environment in terms of scientific, technical and innovative development is determined. The modern principles of realization of state innovation-investment policy are offered. The further directions of innovation and investment development of the countries of the world and the necessity of state support of innovations are substantiated.

Key words: innovations, innovation and investment activity, state regulation, global development.

УДК 330

Білик Р.С.

к. е. н., доцент

кафедри міжнародної економіки

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича

Постановка проблеми. Розбудова інноваційної моделі розвитку національних економік країн світу є стратегічно важливим завданням, від вирішення якого залежить стан не тільки окремих галузей та регіонів, але й народного господарства загалом, його подальшого економічного зростання. Поступове входження України в світове економічне середовище та її адаптація до міжнародних вимог ведення підприємництва сприяють формуванню нових підходів до розвитку інноваційно-інвестиційної моделі економіки. Але значний територіальний розподіл природних, економічних та соціальних умов зумовив значні регіональні відмінності у структурі, механізмах та активності інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. Інвестиційна привабливість є головною умовою формування позитивного інноваційно-інвестиційного клімату в країні та посилення її конкурентних позицій у світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Суперечливі та складні проблеми державного регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку економік країн світу в умовах глобалізації знайшли відображення в дослідженнях таких зарубіжних та вітчизняних учених, як, зокрема, Л. Антонюк, З. Варналій, А. Гальчинський, В. Геєць, Дж. Гелбрейт, Д. Лук'яненко, Ю. Макогон, Н. Мешко, А. Поручник, Р. Робертсон, А. Рум'янець, В. Сизоненко, В. Сіденко, Дж. Сорос, Дж. Стігліц, А. Філіпенко, С. Хантінгтон, С. Циганов, А. Чухно, С. Якубовський.

Водночас існує об'єктивна необхідність проведення подальших досліджень ролі глобалізаційних чинників в інноваційному розвитку національних економік, насамперед у напрямках визначення й оцінки ролі держави у трансформаційних змінах в інноваційному середовищі, суперечностей та асиметричного впливу глобалізації на ці процеси.

Постановка завдання. Метою статті є визначення основних напрямів інноваційно-інвестиційного розвитку країн світу залежно від особливостей їх економічної політики та державного регулювання в умовах глобалізаційних процесів, а також розгляд економічних наслідків їх реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з вимогами часу основою стратегічного курсу розвитку України, її визначальними пріоритетами мають стати розробка та реалізація державної політики, спрямованої на структурну модернізацію господарського комплексу, як найшвидший його перехід на інноваційний шлях розвитку і становлення України як високотехнологічної держави. Як свідчить світовий досвід, визначення національних пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій складається з трьох взаємозалежних процесів, таких як формування головної стратегічної мети держави, облік загальноновизнаних світових пріоритетів та відображення національних особливостей країни. Врахування досвіду розвинених країн тоді, коли Україна перебуває на шляху пошуку підходів та інструментів, що забезпечать стійкий економічний розвиток, має надзвичайно велике значення.

Інноваційний розвиток нині стає не лише «національною економічною ідеєю», але й тактикою державної економічної та гуманітарної політики. Становлення нової господарської системи вносить корінні зміни у наше уявлення про пряму залежність між «обсягом виробництва» і реальним потенціалом економіки передусім за рахунок підвищення ролі знань. Знання мають можливість примножувати результати господарської діяльності значно ефективніше, ніж будь-який інший виробничий фактор. На зміну традиційній чинній концепції конкурентоздатності держави, орієнтованій на обсяги, питому вагу та темпи зростання ВВП, приходять поняття перспективної конкурентоспроможності, яка визначається рівнем використання нових технологій [2; 4].

Світовий досвід показує, що перехід до інноваційного типу розвитку не тільки відкриває широкі перспективи, але й створює значні ризики для стабільності і збалансованості функціонування національної економіки. Економіка країни, що динамічно розвивається, має підвищені ризики дестабілізації, тому важливо забезпечити надійність роботи всіх суспільних механізмів інноваційного розвитку, безпечність функціонування всієї соціально-економічної системи [8, с. 124].

Інноваційний розвиток національної економіки комплексно об'єднує виробництво, науку, освіту, управління, фінанси, культуру та інші складові суспільного життя. Невід'ємною складовою стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку економіки є державна інноваційна політика (ДІП), що насамперед ґрунтується на створенні сприятливого інно-

ваційно-інвестиційного середовища в Україні, а також формуванні дієвих структур для її реалізації і налагодження ефективного механізму взаємодії між ними, тобто забезпечення необхідних умов для функціонування суб'єктів інноваційної діяльності та розвитку підприємництва в інноваційній сфері [9].

Інноваційна політика є частиною економічної та спрямована на забезпечення ефективності інноваційної діяльності. Стратегія та механізми реалізації державної інноваційної політики, як правило, визначаються її законодавчими та урядовими структурами. Орієнтація на суто ринкові механізми розвитку та подолання кризових явищ в національних економіках, як свідчить світовий досвід (США часів великої депресії, Німеччина та Японія в повоєнні роки), безперспективна. На Заході державне втручання в інноваційно-інвестиційну сферу стало нормою, а його методи постійно вдосконалюються. Основною метою такого втручання є забезпечення сталого економічного розвитку, підтримка низького рівня інфляції, високої інноваційної активності та зайнятості [16, с. 67].

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

- визначення та підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державного, галузевого, регіонального та місцевого рівнів;
- формування та реалізації державних, галузевих, регіональних та місцевих програм;
- створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки та стимулювання інноваційної діяльності;
- фінансової підтримки виконання інноваційних проектів;
- встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;
- підтримки функціонування та розвитку сучасної інноваційної інфраструктури [6].

Інноваційна політика держави має забезпечувати реалізацію її стратегічних цілей з урахуванням її наявних і потенційних ресурсних можливостей. В процесі трансформаційних перетворень до формування соціально орієнтованої ринкової економіки державна політика має спрямовуватись на структурну перебудову реального сектору економіки та формування інноваційної моделі економічного зростання за допомогою розвитку інноваційної діяльності економічних суб'єктів.

Водночас інноваційна політика держави залежить від різних підсистем загальної соціально-економічної системи, чії структурні характеристики та механізми управління впливають на політекономічні процеси і відповідні результати. Розвинені країни світу активно використовують інновації у конкурентній боротьбі на світових ринках. До них

поступово наближаються країни з ринками, що динамічно розвиваються.

Однак реалії сучасної економічної ситуації в Україні свідчать про те, що, на відміну від розвинених країн світу, які до 90% приросту ВВП забезпечують шляхом виробництва та експорту високотехнологічної продукції, вона може розраховувати лише на 10–15%. При цьому наша країна, посідаючи за кількістю науковців одне з чільних місць у світі (123,2 тис. осіб у 2014–2016 рр.), явно недостатньо використовує свій інноваційний потенціал [5].

Досвід окремих країн світу, зокрема США, країн Європи, Японії, Південної Кореї, Китаю, які успішно розвивали свій інноваційно-інвестиційний потенціал і залучали іноземні інноваційні технології, показує, що ключову роль у цьому відіграла послідовна інноваційна політика уряду. Ця політика була спрямована на пошук можливостей підвищення ефективності національних інноваційних систем (НІС) через нарощування власних ресурсів, особливо людських, і створення дієвої інституційної основи для стимулювання національних компаній до інноваційної діяльності. Ефективна реалізація такої політики потребує довгострокової стратегії. Країна, яка лише пасивно очікує на прихід нових сучасних технологій з інших країн, матиме не вигідну конкурентну позицію порівняно з тими країнами, які проводять активну адаптаційну та інституційну політику [7; 8].

Сучасний стан і динаміка розвитку національної інноваційної системи (НІС) України як основи генерації та впровадження сучасних знань не відповідають вимогам часу. Спостерігаються дуже низькі темпи технічного переозброєння технологічної бази, розпадаються наукові колективи, які формувалися впродовж десятиліть; значно послабилися зв'язки з науковою і виробничою сферами; практично розпався галузевий сектор прикладної науки; спостерігаються тенденції значного скорочення дослідно-конструкторських робіт на промислових підприємствах тощо [10, с. 135].

Інноваційні процеси в Україні не набули достатніх масштабів і не забезпечують суттєвого зростання ВВП, а науково-технічний потенціал практично виключений з процесу економічного розвитку держави. Згідно з даними Інституту економіки та прогнозування НАН України випуск продукції третього технологічного укладу в Україні становить 58%, четвертого – 38%, а п'ятого – 4% [3, с. 134].

На ефективність інноваційних процесів в економіці країни впливає ціла низка стримуючих факторів, які доцільно згрупувати за такими основними ознаками, як економічні, технологічні, організаційно-управлінські, правові, професійна підготовка кадрів. Їх активний вплив можливий лише за спільних зусиль держави, регіональних органів влади та самих підприємств.

Одним з головних факторів, що впливають на ефективність державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в країні, є інноваційний потенціал, який визначає рівень інноваційних можливостей суб'єктів господарської діяльності та країни загалом. Під інноваційним потенціалом держави слід розуміти її спроможність здійснювати діяльність в науковому та виробничому секторах, а також інноваційній сфері, що функціонує в країні. Він характеризується забезпеченістю ресурсами інноваційної сфери, а саме науковими кадрами, матеріально-технічною базою, джерелами фінансування, інформаційними ресурсами, науковими школами, інтелектуальною власністю, наявністю сучасних інноваційних структур та результативністю їх функціонування [15, с. 77].

Політика державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності повинна бути спрямована на ефективне використання наявного інноваційно-інвестиційного потенціалу, на зміцнення внутрішніх зв'язків у науково-технічному комплексі. Формування інноваційної політики пов'язане насамперед з переорієнтацією системи державного регулювання на всебічне заохочення підприємства та приватної ініціативи. Набір методів і засобів інноваційної політики досить широкий. Йдеться про стимулювання інноваційної активності бізнесу, коригування податкового, ліцензійного законодавства, амортизаційних відрахувань, регулювання запровадження передових технологій, зняття низки обмежень щодо охорони навколишнього середовища, різні форми підтримки між-організаційної кооперації та малого інноваційного бізнесу [9, с. 22].

Природною умовою реалізації інноваційної політики є оздоровлення економічного середовища, у якому підприємства організують інноваційне відтворення, застосовують новітні технології, нові форми організації праці, виробництва, маркетингової діяльності, розроблені прикладною наукою. Економічна база мусить бути такою, щоб стимулювати інноваційний процес на всіх його стадіях, а саме від зародження нової ідеї до її реалізації в нову техніку, технологію та використання в процесі відтворення [3].

Нинішній стан економіки характеризується низьким рівнем комерціалізації результатів наукових досліджень і відсутністю ефективних зв'язків науки та виробництва, повільним розвитком мережі сучасних інноваційних структур (техно-парків, бізнес-інкубаторів, венчурних фірм), інших організацій інноваційної інфраструктури [10, с. 93]. Тому під час побудови стратегії подальшого розвитку інноваційної сфери, відповідно до основних цілей економічної політики, держава має виходити з доктрини про те, що фінансування науки та техніки – це капіталовкладення у майбутнє, тому вся система її фінансово-економічної підтримки

зобов'язана забезпечувати рівень розвитку сфери науково-дослідних робіт (НДР) згідно з довгостроковими національними інтересами.

Такий підхід визначає й основні принципи побудови механізму управління науково-технічним потенціалом держави: визначення та законодавче закріплення пріоритетів у галузі науки та техніки; державна підтримка фундаментальних та тривалої дії прикладних досліджень, що мають загальнодержавне значення; збільшення питомої ваги витрат приватного сектору на проведення прикладних досліджень [15, с. 55]. Для ефективної реалізації інноваційного потенціалу України слід враховувати успадковані науково-технічні зв'язки з країнами близького зарубіжжя; можливості відновлення таких зв'язків із країнами Східної Європи; необхідність інтеграції України в ЄС; можливості двосторонньої взаємодії з країнами, що є світовими технологічними лідерами; необхідність участі у дво- та багатосторонніх інноваційних проектах; поширення всіх форм міжнародного науково-технічного обміну, а саме від трансферу технологій до обміну спеціалістами [13].

Для країн із трансформаційною економікою, зокрема України, формування інноваційно орієнтованої економіки потребує змін в діяльності інститутів, передусім держави, яка повинна перетворитися на збудника та організатора розробки та впровадження інновацій, інституційний поштовх активізації інноваційної діяльності. Відокремлення від функцій державного регулювання певних процедур, здатних трансформуватися в інститут, який набуває для функціонування економіки безумовного та обов'язково необхідного характеру, дає змогу суттєво прискорити формування інноваційно орієнтованої економіки. Діяльність цих інститутів повинна відображати цільові пріоритети стратегії фінансування інноваційного розвитку, відповідні механізми та фінансові інструменти які узгоджені із загальною концепцією регулювання економіки.

Державне управління та регулювання інноваційно-інвестиційним розвитком передбачає вжиття системи заходів, спрямованих на створення умов для формування стійкого ринкового попиту на інновації, сприяння розвитку конкурентного середовища та інститутів національної інноваційної системи. Чільне місце в забезпеченні інноваційних процесів посідає фінансування, яке правомірно розглядається як: 1) економічна категорія; 2) форма чи спосіб управління; 3) система форм і методів використання фінансових ресурсів [12, с. 113].

Проблема фінансування інноваційно орієнтованої економіки має складне підґрунтя, пов'язане з питанням стійкості фінансового сектору, вжиття нестандартних заходів підтримки та зміцнення впливу фінансових інститутів на інноваційний розвиток. Зростає нормативно роль інституці-

онального напрямку різних версій, шкіл та течій фінансово-економічного спрямування цієї теорії. Зростання інтересу науковців до положень інституціоналізму обумовлено загостренням конкурентної боротьби у світовому економічному просторі, підвищенням значення інноваційної складової конкурентоспроможності національних економік.

Згідно з положеннями інституційної теорії використання інструментів фінансового регулювання та управління економічними процесами (зокрема, інноваційним розвитком) досягає своєї найвищої результативності за умов чіткого розуміння та сприйняття до дії контексту відносин між суспільством та особистістю, а також окремих функцій, що виконуються ними. Таких поглядів дотримуються як представники традиційного, або класичного, напрямку досліджень (Т. Веблен, Дж. Коммонс, В. Міттельс, Я. Тінбернс та ін.), так і чисельні послідовники інституціоналізму (Дж. Акерлоф, Г. Беккер, Р. Буас, Е. Бруссо, О.Бланкар, О.Вільямсон, Р. Коуз, Дж. Стігліц та ін.) [13, с. 135].

Прорахунки в макроекономічній політиці, структурних пріоритетах негативно впливають на фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності. Зокрема, зосередження уваги органів державного управління на розрахунках з паливно-енергетичним комплексом (ПЕК) висуває останній як фактичний структурний пріоритет, на користь якого перерозподіляються вкрай дефіцитні в українській економіці грошові ресурси, що обмежує можливості державного фінансування фундаментальних досліджень як початкової стадії інноваційного процесу. Звужуються і можливості підприємницького сектору в інвестуванні перспективних інноваційних проектів. Рівень державного фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності залишається, на наш погляд, вкрай незадовільним і вимагає з урахуванням кризового стану науки збільшення принаймні у 4–5 разів. Підґрунтям цього може бути формування грошової бази під бюджетні задачі розвитку науки та активізації інноваційної діяльності підприємств [15, с. 76].

Доцільно створити регулятивні та стимулюючі механізми для активізації участі інститутів венчурного фінансування шляхом формування мережі інноваційних фондів різних моделей, а саме комерційних, некомерційних, державних, спільних з іноземними інвесторами. Активізація вирішення питань фінансування венчурного бізнесу через інноваційні фонди сприятиме пошквалюванню участі комерційних банків у довгостроковому кредитуванні і безпосереднього фінансування інноваційно-інвестиційних проектів. Разом із заходами грошово-кредитної політики, спрямованими на зростання попиту з боку підприємств і населення на інноваційні технології і продукцію, підвищення рівня капіталізації банківських та інших фінансово-кредитних інститутів, це буде сприяти зміцненню

усієї фінансової системи, позитивно впливатиме на розвиток іноземного інвестування інноваційних проектів.

Критично низький рівень фінансування науки і освіти блокує мотивацію науковців і винахідників до науково-технічної діяльності, породжує недовіру суспільства до корисності їх участі в інноваційній діяльності. Зміна такого становища потребує посилення участі держави у створенні проблемно орієнтованої узгодженої системи освіти, науки, інноваційної інфраструктури, інституційного середовища для бізнесу, стимулюючих заходів до створення та ринкового освоєння нових технологій та продукції.

При цьому діяльність держави як найбільш впливового інституту повинна здійснюватися, на наш погляд, за двома взаємодоповнюючими сценаріями:

1) цілеспрямування на вирішення завдань забезпечення прогресивних структурних зрушень в економіці, зміни співвідношення між технологічними укладами; використання для цього низки інструментів державного регулювання, а саме науково-технічного прогнозування, розробки державних науково-технічних програм, які включають планові завдання державним установам та державні замовлення недержавним бізнесовим структурам на взаємовигідних умовах;

2) створення оптимального механізму поєднання ринкових і державних важелів впливу на інноваційні процеси; доцільна поступова відмова від функціонального підходу до вирішення проблем розвитку високих технологій як з боку пропозиції, так і з боку попиту, на чому наполягають дослідники [4, с. 40–41], а також перехід до програмно-цільового управління; об'єктивною основою для цього виступають зміни в характері виникнення високих технологій (дифузія знань та вмінь галузей, синтез програмного забезпечення засобів комунікативних взаємодій) та результати їх використання (міжгалузеві зрушення, формування нових можливостей застосування інноваційних технологій, приципово нових якостей інноваційної продукції).

Важливим аспектом узгодження державних і ринкових механізмів є відповідність організаційних структур інституційної підтримки та форм стимулювання основним організаційними структурами інноваційного процесу. Так, у США інституційну підтримку інноваційної діяльності здійснюють Адміністрація у справах малого бізнесу, Національний науковий фонд, Федеральні відомства, Національна мережа центрів впровадження нових технологій та інші організаційні структури. Застосовуються відомі форми стимулювання, такі як пільгове оподаткування, інвестиційний податковий кредит, пільговий режим амортизаційних відрахувань, субсидії, цільові асигнування з бюджету,

викреслення витрат на НДР із суми оподаткованого доходу. Послідовність та адресний характер форм стимулювання орієнтовані на підвищення ефективності діяльності мережі технологічного капіталу, технополісів, науково-технічних парків, квазаринкові форми організації корпорацій, малі інноваційні фірми, бізнес-інкубатори, науково-технологічні центри, спільні промислово-університетські дослідні центри, венчурні фірми [7].

Результатами взаємодії цих та інших елементів національної інноваційної системи є функціонування потужного інституційного середовища, сприятливих умов для диверсифікації джерел фінансування інновацій. На відміну від розвинутих країн світу, характер дії владних структур в Україні щодо фінансування інновацій, регулювання процесу вітчизняного та іноземного інвестування, переважання адміністративного регулювання підприємницької діяльності, домінування у загальній кількості фінансових операцій тих, що базуються на особистих стосунках між представниками влади, керівництвом промислових компаній і банків, істотно блокують утворення сприятливого інституційного середовища для інноваційної діяльності.

У стратегічному плані політика фінансування інноваційно орієнтованої економіки повинна формувати довгострокове підґрунтя для підвищення конкурентних переваг суб'єктів господарювання. При цьому окремі дослідники наголошують на тій обставині, що в умовах ринкової економіки держава не наділена можливостями безпосереднього впливу навіть на діяльність галузей та підприємств державного сектору, де ця функція часто має обмежену форму прояву. Сутність політики держави в інноваційно-інвестиційній сфері полягає у спонуканні до розвитку високих технологій, розробки і впровадження інноваційних програм на рівні безпосередніх виробників, формуванні інституційного середовища інноваційно-технологічної діяльності [14].

Аналіз світової практики показує, що пряма підтримка державою рівня та інтенсивності інноваційних процесів в економіці розглядається як вирішальна умова її структурної перебудови. Саме завдяки їй можна досягти стабільних темпів економічного зростання та підтримувати їх. Наочно це видно на прикладі країн Південно-Східної Азії, особливо тих із них, які сьогодні займають провідні позиції у світовій економіці. Загалом для окремих країн регіону характерні різні підходи до розробки політики в галузі прямого кредитування національної економіки. Пряма кредитна підтримка галузей і сфер економіки, структурна перебудова яких розглядалась як національний пріоритет, на перших стадіях реформування економіки була характерною для багатьох країн цього регіону. Економіка деяких з них розвивалася швидкими темпами

(Республіка Корея, Сінгапур, Малайзія, Таїланд), прогрес інших був дещо скромнішим (Філіппіни, Індія, Пакистан). Японія і Корея на перших стадіях свого розвитку, Китай останніми роками активно використовували програми прямої кредитної підтримки окремих галузей і сфер економіки. Завдяки цьому згадані держави досягли найбільш високих темпів економічного зростання. Для порівняння слід відзначити, що на Філіппінах, де фінансова система суттєво лібералізована, а сфера прямої державної підтримки фінансовими ресурсами вкрай обмежена, процес розвитку економіки проходить не так успішно [7].

На відміну від розвинених країн світу, де науково-технологічний розвиток здійснюється на принципах ринкової системи господарювання, потужній нормативно-правовій базі, яка охороняє авторські права та інтелектуальну власність, в Україні поки що не створений законодавчий механізм використання і просування на зовнішні ринки нововведень. Недостатньо розвинений і ринок інтелектуальної продукції, практично відсутні спеціалісти з просування інновацій як специфічного товару, що блокує формування відповідного інституційного середовища.

Це вимагає також формування і проведення адекватної об'єктивним процесам інтеграції та глобалізації інноваційної політики в міжнародному вимірі. Державне регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності має стати стрижневою складовою не тільки внутрішньої, але й зовнішньої політики України, а також ґрунтуватись на реаліях внутрішнього та зовнішнього середовища. Зокрема, останнє стосується врахування інтенсифікації загального процесу інтернаціоналізації господарських, фінансово-економічних, наукових, технологічних та інших зв'язків сфер людської діяльності між країнами, що стало сьогодні визначальною рисою розвитку світового співтовариства та фактором посилення взаємозалежності національних та регіональних економічних систем [11; 16].

Вжиття заходів інноваційної політики держави щодо інноваційної реструктуризації економіки може бути прискорена за умов раціонального використання факторів інтеграції та глобалізації за такими основними напрямками: інтеграція в міжнародний науково-технологічний простір, зокрема у простір країн Євросоюзу, можливість такої інтеграції дає укладена Україною Угода з ЄС про наукове і технологічне співробітництво; інтеграція у глобальні технологічні ланцюги через міжнародний трансфер передових технологій шляхом надання спеціального правового режиму пільгового оподаткування виготовленої інноваційної продукції за інвестиційно-інноваційними проектами, які реалізуються у спеціальних (вільних) економічних зонах, територіях пріоритетного розвитку, технологічних парках; сприяння станов-

ленню ефективно працюючих у сфері інноваційної діяльності транснаціональних вертикально-інтегрованих структур як ФПГ на галузевому рівні та горизонтально-інтегрованих структур як промислових кластерів на регіональному рівні, які мають стати центрами міжнародного трансферу передових технологій, а також залучення інвестицій та венчурного капіталу тощо [15, с. 76].

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, для успішної реалізації політики державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності варто створювати спеціальні території пріоритетного розвитку, де запроваджується спеціальний режим інвестиційно-інноваційної діяльності з метою освоєння випуску нових видів інноваційної продукції, організації високотехнологічних виробництв та створення нових робочих місць; науково-технічні зони, де діє офіційний правовий режим, орієнтований на розвиток наукового і виробничого потенціалу країни шляхом стимулювання фундаментальних досліджень з подальшим впровадженням інновацій у виробництво. Крім того, варто реалізувати механізми позабюджетного стимулювання науково-технічного прогресу, передусім механізми довгострокового кредитування через інструменти рефінансування комерційних банків, створення для цього банку реконструкції та розвитку, а також іпотечної банківської установи [5].

У сучасних умовах економічна влада повинна запровадити ефективну інноваційну політику розвитку, що надаватиме підтримку розвитку інноваційної діяльності як на галузевому і регіональному рівнях, так і на рівні держави загалом. Метою економічної влади є сприяння будь-якому відкриттю і втіленню інновації, початку інноваційного підприємництва. Тому важливим елементом формування інноваційної економіки є створення нового економічного механізму, що забезпечить стимулюючий вплив на інтеграцію науки, освіти, виробництва, бізнесу та суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антонюк Л., Поручник А., Савчук В. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізація: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 394 с.
2. Варналій З., Гармашова О. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення: монографія. Київ: Знання України, 2013. 387 с.
3. Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семиноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ: монографія. Київ: Знання України, 2012. 336 с.
4. Геєць В., Семиноженко В. Інноваційні перспективи України: монографія. Харків: Константа, 2006. 272 с.
5. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrctat.gov.ua>.

6. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. № 40-IV. URL: zakon.rada.gov.ua.
7. Иванова Н. Национальные инновационные системы: монография. – Москва: Наука, 2012. 276 с.
8. Инновационные перспективы США, ЕС, Японии (технологические приоритеты и методология формирования): монография / отв. ред. А. Дынкин. Москва: ИМЭМО РАН, 2013. 345 с.
9. Інноваційна політика: навчальний посібник / за заг. ред. Б. Андрушківа. Тернопіль: ТЗОВ «Терно-Граф», 2012. 234 с.
10. Інноваційний розвиток економіки: процеси та явища: монографія / за ред. В. Швеця, М. Пашкевич. Дніпропетровськ: НГУ, 2013. 612 с.
11. Сиденко В. Глобализация и экономическое развитие: монография. Киев: Феникс, 2008. Т. 1. 376 с.
12. Сизоненко В. Формування і розвиток національної системи підприємництва: теоретико-методологічні аспекти і механізми їх реалізації: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2004. 229 с.
13. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти: монографія / за ред. Н. Мешко. Донецьк: Юго-Восток, 2012. 472 с.
14. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. URL: http://kno.rada.gov.ua/control/uk/publish/article?Art_id=47920.
15. Трансформація інноваційного потенціалу України в умовах інтеграції у світову економіку: монографія / за ред. В. Крамаренко, А. Рум'янцева. Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, ДІАЙПІ, 2013. 390 с.
16. Шмелев Н., Шенаев В., Володин Л. Основные особенности современного экономического развития стран Западной Европы: монография. Москва: ОГНИ ТД, 2012. 354 с.